

5. Стратегія кібербезпеки України : затв. указом Президента України від 15.03.2016 № 96/2016 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96/2016> (дата звернення: 16.10.2017).

Одержано 29.10.2017

УДК 342.95(477)

Мар'ян Васильович ЧЕРХАВСЬКИЙ,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Вадим Сергійович СЕЛЮКОВ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри

адміністративної діяльності поліції факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО НЕДОЛІКІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНОГО З КОРУПЦІЄЮ

Осінь 2014 року знаменувала для України прийняття низки нормативно-правових документів спрямованих на запобігання та протидію корупції, що у свою чергу дозволило нашій державі, налагодити співпрацю із Європейським союзом, покращити імідж нашої держави на дипломатичній арені, а також зміцнити адміністративну, економічну та соціальну структуру в цілому. 14 жовтня 2014 року Верховною Радою України був прийнятий закон України «Про запобігання корупції», який повинен був надати правову основу для здійснення протидії корупції, у юридичному сенсі розділити низку понять, таких як корупційне правопорушення, правопорушення пов'язане із корупцією, потенційний та реальний конфлікт інтересів.

У рамках обраної проблематики нами пропонується здійснити комплексний аналіз щодо питання кримінальної відповідальності за вчинення правопорушення пов'язаного із корупцією, здійснити відмежування від корупційного правопорушення та вказати на недоліки юридичної відповідальності за відповідне суспільно-небезпечне діяння.

Насамперед, для повного розуміння обраної тематики, з нашої точки зору, доцільно розглянути дефініцію корупційного правопорушення та правопорушення пов'язаного із корупцією, яке міститься у ст. 1 закону України «Про запобігання корупції» (далі в тексті Закону України). Зокрема, під корупційним правопорушенням законодавець розуміє діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. З даної дефініції можна зробити висновок, що за вчинення корупційного правопорушення законодавець, як основний вид юридичної відповідальності, передбачає – кримінальну відповідальність (цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність наступають у тому випадку, коли вина особи у вчиненні корупційного правопорушення доведена в суді).

Звертаючись до дефініції поняття правопорушення пов'язаного із корупцією, слід зазначити, що під даною правовою категорією законодавець вбачає, діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом України вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Так як законодавець за вчинення корупційного правопорушення без альтернативно закріпив кримінальну відповідальність, для розуміння суті такого суспільного явища як корупція, нам необхідно звернутись до положень Кримінального кодексу України. Однак, проаналізувавши положення Кримінального кодексу України, можна побачити, що даний закон, не оперує поняттям корупційне правопорушення, а натомість у примітці до ст. 45 надає перелік визначення корупційних злочинів, до яких зокрема відносять злочини, передбачені ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені ст. 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 КК України.

Досліджуючи відповідні положення, закономірно буде поставити питання: чому законодавець дає перелік корупційних злочинів саме в розділі XI «Звільнення від кримінальної відповідальності»?

Причина такого формулювання законодавчих положень пов'язана із прийняттям 14 жовтня 2014 року Закону України «Про національне антикорупційне бюро» як необхідний крок у здійсненні протидії корупції у нашій країні, де у прикінцевих положеннях крім прямих суспільних відносин, що повинен регулювати закон, також вносилися зміни у ряд інших нормативно-правових актів, зокрема у КК України, серед яких у поле нашого дослідження попадають наступні зміни: «частину першу ст. 45, 46, 47 та 48, ч. 4 ст. 74, п. 1 ч. 3 ст. 81, п. 1 ч. 4 ст. 82 після слів «середньої тяжкості» доповнити словами «крім корупційних злочинів». Таким чином законодавець фактично унеможливив звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення корупційних злочинів.

Така, досить сувора, позиція законодавця стосовно осіб, які вчинили корупційні злочини, являється передбачуваним кроком, так як проблема корупції, зокрема у вищих ешелонах державної влади, наносить непоправний удар по іміджі України, як і на дипломатичній арені, так і в економічному, соціальному та політичному аспектах.

Однак при дослідженні антикорупційного законодавства і проведення порівняльного аналізу, все-таки можна побачити, як не ключовий недолік, але як все таки вагомий фактор, що потребує усунення. Закон України «Про запобігання корупції» у ст. 1 надає поняття корупційних правопорушень, однак такої юридичної категорії як корупційний злочин ми зустріти у його положеннях не можемо. Дана законотворча помилка на практиці хоч і не створює значних проблем, однак не дотримання принципів юридичної техніки сприяє правильному праворозумінню досліджуваних позицій і збільшує ймовірність вироблення різних правових позицій (в тому числі, які можуть викладатися у правозастосовних актах), формулюванні різноманітних трактувань, що послаблює «юридичну дію» закону.

Якщо дану не точність хоч і можна списати на недосконалість юридичної техніки, то чітких критеріїв, які б вказали, на правопорушення пов'язане із корупцією, у вітчизняному законодавстві, взагалі відсутні. Таким чином, при застосування відповідних норм правозастосовувач повинен керуватися власною правовою свідомістю, на основі якої аргументувати достатні підстави вважати той чи

інший злочин передбачений Кримінальним кодексом України, як правопорушення пов'язане із корупцією.

У рамках запропонованого дослідження нами пропонується розглянути злочин передбачений ст. 366-1 КК України «Декларування недостовірної інформації» як правопорушення пов'язане із корупцією.

Варто зазначити, що ст. 366-1 КК України, з'явилася у тексті Кримінального кодексу також (лише) 14 жовтня 2014 року, виходячи із прикінцевих положень Закону України «Про запобігання корупції», як запорука для суспільства, міжнародних партнерів, що корупціонери у нашій державі, які незаконно нажили багатомільйонні статки будуть покарані.

Розглядаючи відповідну норму, яка, з нашої точки зору, спрямована на запобігання корупції, варто зауважити, що дане положення КК України передбачає як найсуворіше покарання позбавлення волі до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Однак, чому саме ми звертаємо увагу не на особливості юридичних ознак самого кримінально-караного діяння передбаченого ст. 366-1 КК України, а на санкції відповідного діяння?

Звертаючись до положень ст. 11 КК України, варто зазначити, що злочин передбачений ст. 366-1 КК України відноситься до злочинів невеликої тяжкості, що у свою чергу породжує певні правові наслідки щодо настання кримінальної відповідальності. Зокрема, мова йде про те, що у разі виконання винною особою вимог щодо звільнення від кримінальної відповідальності, вона може уникнути передбаченої законом кари. Відповідна правова ситуація пов'язана із тим, що звільнення від кримінальної відповідальності виключається (в незалежності від тяжкості злочину) тільки в разі вчинення корупційного злочину, до яких ст. 366-1 КК України законодавець не відносить.

Однак, це не всі недоліки, досліджуваної норми. Як зазначено вище, санкція ст. 366-1 КК України не передбачає будь-якого майнового покарання. Визначаючи санкцію даного злочину, законодавець не зазначив як покарання конфіскацію чи навіть спеціальну конфіскацію, що нашо-вхує нас на висновок, що після того, як винну особу, хоч і буде притягнуто до кримінальної відповідальності, її тяжко

«зароблене» в корупційних схемах майно, фактично буде узаконене, та повторно до кримінальної відповідальності по даному факту вона притягнута не буде.

Одержано 30.10.2017

УДК 316.36+343.5(477)

Мар'яна Сергіївна ЧИБИРЯК,

здобувач ступеня вищої освіти рівня «магістр»

навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Володимирівна ФЕДОРОВСЬКА,

старший науковий співробітник наукової лабораторії

з проблем забезпечення публічної безпеки та порядку

навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

ЛАТЕНТНЕ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї ЯК СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Загальновідомо, що в сім'ї закладаються основи буття людини, її духовні, світоглядні якості, а від благополуччя родини багато в чому залежить моральний стан суспільства. Сім'я відіграє визначальну роль у психічному розвитку особистості, задовольняючи цілу низку її потреб (зокрема, прагнення підтримки, безпеки, емоційного комфорту, визнання з боку значущих людей, захищеності від посягань на особистісну автономію). Нажаль, для багатьох наших співвітчизників бажання знайти сімейний спокій залишається нездійсненною мрією, а найближчі люди стають, скоріше, джерелом небезпеки, ніж надійності, затишку та миру.

Відповідно до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» жертвою насильства в сім'ї є член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї. Під поняттям «члени сім'ї» розуміються особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання [1].

© Чибиряк М. С., 2017